8
Raad Algemene Zaken

Aan de orde is het **VAO Raad Algemene Zaken (AO d.d. 14/3)**.

De **voorzitter**:
Aan de orde is het VAO Raad Algemene Zaken. Ik heet de minister-president van harte welkom.

Ik geef de heer Verhoeven ... Meneer Verhoeven, de twee minuten zijn al om. Ik geef de heer Verhoeven namens D66 het woord.

De heer **Verhoeven** (D66):
Voorzitter, dank u wel. Fijn dat we nog even bij elkaar kunnen komen voor deze motie. Wij hebben zojuist een algemeen overleg gehad over de Raad Algemene Zaken, waar de minister van Buitenlandse Zaken nu al naartoe op weg is. Althans, hij moest al weg. Op basis daarvan willen wij graag een motie indienen, die ook actueel is vanwege de stemming in het Britse Lagerhuis waar zojuist is gestemd voor uitstel van brexit. De motie van D66 luidt als volgt.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de brexitdeal voor de tweede keer is weggestemd in het Britse Lagerhuis;

constaterende dat het Lagerhuis heeft gestemd voor uitstel;

van mening dat wanneer de Britten om uitstel verzoeken zij ruimhartig uitstel moeten krijgen;

verzoekt de regering wanneer de Britten aan de EU-27 om uitstel vragen, het standpunt uit te dragen dat dit verzoek wat Nederland betreft gehonoreerd kan worden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Verhoeven, Leijten, Van Ojik en Ploumen. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 1977 (21501-02).

Dank u wel.

Dan geef ik nu het woord aan de heer Van Helvert. Ja, wat is er vanavond met jullie aan de hand? Ik moet drie, vier keer jullie namen roepen voordat jullie komen. De heer Van Helvert. Heeft u de moties?

De heer **Van Helvert** (CDA):
Ja, dank u wel, voorzitter. Ik zat te twijfelen en ik heb met een aantal mensen overlegd of we het wel zullen doen. Ik zou het eigenlijk een goed beeld vinden van ons als parlement als we zeggen: luister eens, beste Britten, jullie zitten in een hele struggle. Je kunt ervoor of ertegen zijn, maar hoe dan ook zou het goed zijn als wij het signaal geven dat als zij zich bedenken, wij zeggen: jullie mogen ook gewoon blijven. Als dat het enige is wat je zegt ... Ik meende die laatste zin nu net niet in de motie van D66 te horen, en die stond er eerst wel bij. Dus daarom dien ik alsnog mijn motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

spreekt uit dat de deur van de EU voor het Verenigd Koninkrijk altijd openstaat en dat het Verenigd Koninkrijk altijd welkom blijft,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Van Helvert en Van Rooijen. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 1978 (21501-02).

Het is erg onrustig in de zaal.

Mevrouw Leijten namens de SP.

Mevrouw **Leijten** (SP):
Voorzitter. Nadat de Britten hebben gezegd dat ze niet langer lid willen blijven van de Europese Unie heeft de SP ervoor gepleit om goed uit mekaar te gaan en niet alleen te praten over de scheiding, maar ook over de nieuwe relatie. Dat is niet gedaan. Dat maakt onder andere dat we nu in de huidige impasse zitten. Niet alleen de deal van May is weggestemd, ook die van de Europese Unie. We hebben in januari al gepleit voor het bieden van de mogelijkheid tot uitstel. Daarom sta ik onder een motie van de heer Verhoeven, voorzitter. Ik hoop dat het u is opgevallen.

De **voorzitter**:
Ik wist niet wat ik hoorde!

Mevrouw **Leijten** (SP):
Nee, precies. Zo zie je maar, brexit verbroedert de gekste combinaties. Ik zou de minister-president willen meegeven dat dit uitstel ook benut kan worden om de nieuwe relatie vorm te geven, waardoor de pijn van de backstop weggenomen kan worden. Het zou nou eens echt wijs zijn om dat besluit te nemen.

De **voorzitter**:
Dank u wel, het is ook heel bijzonder om die nieuwe relatie tussen mevrouw Leijten en de heer Verhoeven waar te nemen.

Dan kijk ik of de premier direct kan antwoorden. Dat is het geval. Het woord is aan de minister-president.

Minister **Rutte**:
Voorzitter. We moeten ons wel realiseren in welke context we deze discussie voeren. De context is dat Groot-Brittannië artikel 50 heeft getriggerd, dat Groot-Brittannië heeft besloten dat het de Unie wil verlaten en dat dat inderdaad richting eind maart, 29 maart, tot een afronding komt. In dat proces hebben de Britten gezegd: luister, we willen niet dat Noord-Ierland nog een tijdje daarna onderdeel blijft van de douane-unie of de interne markt. Zouden ze dat gezegd hebben, tegelijkertijd ook onderdeel zijnde van het Verenigd Koninkrijk, dan was het probleem van de harde grens in Ierland opgelost. En daar praten we over als we het hebben over de backstop. Zij hadden kunnen zeggen: we zijn bereid in een politieke verklaring na te denken of wij in de toekomst in de vorm van een douane-unie willen werken met de Europese Unie. Dan hadden we dit probleem ook lang niet in deze mate gehad. Misschien hadden we het zelfs helemaal niet gehad, afhankelijk van de precieze formulering. Maar door die twee rode lijnen, door te zeggen "wij willen geen harde grens in de Ierse zee, we willen geen toekomstig lidmaatschap van de douane-unie of een vorm van een douane-unie overwegen", zijn we terechtgekomen in de situatie met de backstop. Onvermijdelijk. Niet omdat Europa onredelijk was, maar omdat de Britten zelf deze twee rode lijnen hebben getrokken in dat proces.

Vervolgens is er gezocht naar rustgevende verklaringen. We hebben er in Nederland ervaring mee hoe je interpretatief probeert zorgen die kunnen bestaan over internationale verdragen weg te nemen. Er lagen er twee op tafel, ook nog een eenzijdige, en die zijn allemaal weggestemd. En nou zegt de Tweede Kamer: we willen eigenlijk — voorzitter, dat hoor ik dan — uitspreken dat als zij vragen om uitstel, we dat doen. Ik dring aan op het aanhouden van die motie en ik zal u uitleggen waarom.

Het is heel goed denkbaar dat het een verstandige positie is voor Nederland, maar op dit moment is deze motie niet uitvoerbaar. Om te beginnen is er geen verzoek van de Britten om uitstel. Als dat verzoek er al zal komen, is het maar helemaal de vraag welk karakter dat dan krijgt. Is dat een uitsteltechnisch verzoek? Zeggen de Britten: we zijn er bijna uit, we hebben nog iets meer tijd nodig, een paar weken of een maand. Dus een technische verlenging. Ja, dan zullen we allemaal zeggen: prima, we waren eruit. Als die verlenging bedoeld is om door te praten over hoe we de problemen oplossen, zonder dat er vanuit het Verenigd Koninkrijk ook maar een begin gekomen is van een richting waar ze dan aan denken, wat gaan we dan doen? Dan gaan we weer weken, maanden doorpraten.

Het is nu zaak dat wij als Europese Unie, de 27, schouder aan schouder druk houden op dat proces. Het aannemen van zo'n motie haalt die druk weg en is daarmee ook niet uitvoerbaar. De motie is een positief signaal aan de Britten dat ik zo interpreteer dat wij tegen de Britten zeggen: als jullie met een richting komen voor wat je dan wél wilt en vervolgens vragen om uitstel, dan zal Nederland — en ik denk dat dat voor heel Europa geldt — bereid zijn dat te geven. Maar dan is het een combinatie van een verzoek van de Britten om uitstel met het begin van een richting waar ze dan aan denken. Want nu niet de druk houden op dat Britse parlement, mevrouw de voorzitter, zeg ik tegen alle Kamerleden ... Door nu al te zeggen "wat je ook vraagt aan uitstel, je krijgt het sowieso" maakt het wel heel makkelijk. Het is nu van belang dat die Britten weten dat het niet zo makkelijk is. Wij komen niet meer weg met nog weer eens een keer een paar maanden vragen om door te praten over een backstop, waarbij het Kurieren am Symptom is. Je krijgt dit niet opgelost op deze manier.

Bovendien is het om een andere reden ook niet verstandig als de motie nu in stemming komt. In Engeland is namelijk ook nog steeds sprake van een derde meaningful vote. Wat zouden brexiteers in Engeland zeggen die eruit willen? Als het Nederlandse parlement al zegt "we zijn wel bereid tot uitstel", hoe gaan zij dan stemmen bij een derde meaningful vote als er niet de druk op staat dat een derde meaningful vote "afwijzen", dus afwijzen van het pakket dat er ligt, automatisch betekent dat Europa bereid is tot uitstel mits er ook een richting wordt gegeven waar we dan naartoe willen met elkaar? Dus laten we nou de EU-27 op één lijn houden. Laten we voorkomen dat het Nederlandse parlement als eerste die gezamenlijke opstelling verbreekt en daarmee een motie zou aannemen die ik niet kan uitvoeren.

De **voorzitter**:
Wij houden hier een VAO. Dat betekent dat het debat eigenlijk al is gevoerd. Ik hoor de heer Verhoeven zeggen "met de minister van Buitenlandse Zaken". Dat klopt, maar het debat wordt niet dunnetjes overgedaan met de minister-president. Maar dat geldt zowel voor de minister-president als voor de Kamerleden. Dus er mag ook niet op de motie ...

Minister **Rutte**:
Mijn advies, voorzitter, heel kort. Laat ik het dan op z'n VAO's zeggen. Mijn advies is dat ik de motie snap. Het is waarschijnlijk onder allerlei denkbare omstandigheden ook een goede motie, maar mijn advies is: houd hem nu aan.

De **voorzitter**:
De heer Verhoeven is de eerste ondertekenaar.

De heer **Verhoeven** (D66):
Voorzitter. We hebben vanochtend uitgebreid over deze situatie gesproken. Alle argumenten zijn gewisseld. Ik heb daarbij tegen de minister van Buitenlandse Zaken gezegd dat er allerlei rode lijnen, allerlei deadlines en allerlei drama's zijn geweest. Het heeft allemaal niet geleid tot datgene wat we willen, namelijk het verwerpen van de mogelijkheid van een no deal. Dat hebben de Britten nu zelf gedaan. Dus de no-dealverwerping is er.

De **voorzitter**:
Maar dan hoeft u niet het debat samen te vatten.

De heer **Verhoeven** (D66):
De vraag is: wat doen we nu? D66 zegt: geef gewoon het uitstel dat nodig is om tot een rustige overweging te komen.

De **voorzitter**:
Goed, dus u houdt de motie niet aan.

De heer **Verhoeven** (D66):
We houden de motie gewoon in stemming, en we gaan haar niet aanhouden.

De **voorzitter**:
Dat is uw goed recht.

De heer **Verhoeven** (D66):
Ik heb de premier gehoord, maar ik ben het niet met zijn visie eens. We moeten nu gewoon de Britten de ruimte geven om tot bezinning te komen.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dat is uw goed recht. Ik ga naar mevrouw Leijten.

Mevrouw **Leijten** (SP):
Ik zou eigenlijk willen vaststellen dat je hier ziet dat de brexitpoker die in het Verenigd Koninkrijk wordt gespeeld, dus ook onder de EU-27 wordt gespeeld. Laat nou iemand het verstandigste zijn, en dan zou ik er trots op zijn als dat ons parlement is.

De **voorzitter**:
Goed, volgens mij is alles gewisseld. Maar er was nog een tweede motie. U bent nog niet klaar, minister-president. De heer Van Helvert heeft ook een motie ingediend.

Minister **Rutte**:
Ja, volgens mij is het een statement of facts dat zij kunnen besluiten te blijven.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van dit VAO.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:
Ik kijk hoelang er behoefte is aan een schorsing voordat we hierover gaan stemmen. Er is behoefte aan een korte schorsing, want er zijn ook Kamerleden die uit andere delen van het gebouw moeten komen. Dan schors ik de vergadering vijf minuten.

De vergadering wordt van 19.59 uur tot 20.04 uur geschorst.